

Jiří Koumar, „Má doplaceno a žádnému nic nedluž.“ Aspekty transakce s poddanskou nemovitostí na mělnickém panství v 17. století, Praha/ Ústí nad Labem 2010

(posudek školitele)

Pan Mgr. Jiří Koumar patřil a patří mezi mé první doktorandy, kteří projevili zájem o doktorandské studium poté, co jsem nastoupil do Ústavu českých dějin FFUK. Mám za to, že není nevýznamné, že jsme se vlastně seznámili až při společné práci, kterou měl z větším částí promyšlenou. Naše spolupráce trvala na první pohled velmi dlouho, v podstatě se kryla s celým osmiletým obdobím distančního studia; Při takovéto formulaci musím ovšem hned dodat, že to nebylo na škodu věci. Jiří Koumar přišel s jasně strukturovaným tématem – které bych patrně nejlépe mohl vyjádřit nepřesným pojmem „mikrohistorie agrárního mikrosvěta Mělnicka“. Od počátku jsem si uvědomoval, že jde o téma, jež má v posledních dekáдах jen tu a tam svého zástupce. A již vzhledem k tradici českého bádání osobně považuji za nezbytné podporovat všechny aktivity, jež vedou k pokračování tohoto směru studia.

Naše vzájemná spolupráce byla *vynikající*, Jiří Koumar přicházel na konzultace vždy vybaven rozsáhlým souborem či katalogem otázek, které odrážely nejen jeho značný odborný zájem o téma, odrážely také schopnost rozvíjet některé myšlenky, které doktorand registroval při svých studiích. Naše spolupráce zpravidla narážela na dvě zásadní limity. Tou první byl značný rozsah mělnického velkostatku, z čehož plynulo velké množství písemností, kterých podstatná část je uložena v ne právě dostupné pobočce třeboňského archivu, sídlící na proslulém jindřichohradeckém zámku. Druhou limitou byla značná pracovní zátěž, která vyplývala z Koumarových úředních povinností v rámci nově konstituované Filosofické fakulty UJEP v Ústí nad Labem. Když k nimž se připojovaly povinnosti rodinné, tak považuji za malý zázrak, že vše, co jsem naznačil dokázal Jiří Koumar skloubit tak, aby výsledkem byla obhajoba disertace a to v řádném termínu. Bylo sympatické, že se za tyto skutečnosti nikdy neskrýval, naopak jaksi mimoděk vyplynuly z diskuse.

Jak už tomu tak bývá u témat, která máme možnost si vybrat sami, záhy jsem nepřehlédl, že Koumara problematika či tematika velmi zajímá, že o jednotlivých otázkách hodně přemýšlí a hledá nové cesty k adekvátní interpretaci „mikrokosmu českého venkova“. V tomto ohledu se autor musel neustále vypořádávat s některými klíčovými otázkami. Předně bylo jasné, že není v lidských silách postihnout celé mělnické panství. Rozměr práci a její záběr jsme museli několikrát, a s malou radostí, spíše bych měl říci s neskrývaným smutkem doktorandovým, zužovat. Někdy se mi zdálo, že autor postupoval svéráznou metodou, kterou bych nazval „zužované rozšiřování“, myslím, že klasikové mikrohistorie by z J. Koumara měli opravdovou radost, protože jeho přemýšlení nad tématem přinášelo opravdu pozoruhodné momenty. A nebál jsem se říci, to mě zatím ani nenapadlo.

Vzhledem k nesporným kvalitám a inovací Koumarova myšlení by si zaslouhoval tento aspekt u něho samotného jedině: více sebedůvěry, protože není sporu o tom, že patří dnes – sice k nemnohým zástupcům tohoto tradičního směru „českomoravského agrarismu“, jež byl už bezpočtukrát odepisován, aby vzápětí ukázal svoji životaschopnost. A to, že Jiří Koumar, stejně jako B. Chocholáč, či Eduard Maur (pořadí je voleno zcela náhodně!) jsou reprezentanti tohoto oboru, by mělo ústeckého badatele náležitě stimulovat v další práci.

Výtečnou disertaci Mgr. Jiřího Koumara s potěšením doporučuji k obhajobě.

V Praze 21.8. 2010